

UDK 347.7

Pravne posljedice otvaranja postupka stečaja potrošača

Božo Prelević, dipl. iur.

Postupak stečaja potrošača se provodi nad imovinom potrošača. Pri tome se potrošačem, u smislu zakonskih odredbi, smatra svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao, ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke, ili profesionalne djelatnosti. Autor u članku analizira zakonske odredbe koje se odnose na pravne posljedice otvaranja stečaja potrošača te daje primjer zahtjeva vjerovnika za provedbu izvansudskog postupka.

1. Uvod

Pravni okvir stečaja potrošača u Republici Hrvatskoj čine Zakon o stečaju potrošača¹ (u nastavku teksta: Zakon) i Pravilnik o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u izvansudskom postupku i postupku stečaja potrošača². Cilj zakonskog uređenja stečaja potrošača je oslobođenje poštenog potrošača od obveza koje prestanu nakon unovčenja njegove imovine i raspodjele prikupljenih sredstava vjerovnicima. Pri tome poštenje potrošača utvrđuje sud uzimajući u obzir ponašanje potrošača prije podnošenja prijedloga za otvaranje postupka stečaja potrošača te njegovo ponašanje tijekom sudskoga postupka i razdoblja provjere ponašanja.

Postupak stečaja potrošača može se otvoriti samo ako je potrošač nesposoban za plaćanje. Nesposobnost za plaćanje u smislu zakonskih odredbi je nemogućnost ispunjenja dospjelih novčanih obveza. Sukladno zakonskim odredbama, potrošač je nesposoban za plaćanje ako najmanje 90 dana uzastopno ne može ispuniti jednu ili više dospjelih novčanih obveza u ukupnom iznosu većem od 30.000,00 kuna preračunato prema fiksnom tečaju konverzije sukladno odredbama Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj³.

2. Stečajni dužnik

Postupak stečaja potrošača se provodi nad imovinom potrošača.

ističemo...

Pri tome se potrošačem, u smislu zakonskih odredbi, smatra svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao, ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke, ili profesionalne djelatnosti⁴.

Osim toga, sukladno čl. 4. st. 3. Zakona, potrošačem se smatra i fizička osoba obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama Zakona o porezu na dohodak⁵ (u nastavku teksta: ZPDOH) i fizička osoba obveznik poreza na dobit prema odredbama Zakona o porezu na dobit⁶ (u nastavku teksta: ZPDOB) ako istovremeno ispunjava sljedeće uvjete:

- nema više od 20 vjerovnika;
- obveze iz obavljanja djelatnosti ne prelaze iznos od 100.000,00 kuna;
- nema obveza iz radnih odnosa koje proizlaze iz obavljanja djelatnosti i;
- nad njom nije pokrenut predstečajni, ili stečajni postupak.

Treba istaknuti kako se nad imovinom osobe koja ispunjava uvjete navedene u čl. 4. st. 3. Zakona, ne može nakon otvaranja postupka stečaja potrošača s uspjehom predložiti ni provesti predstečajni, ili stečajni postupak. Također, sukladno zakonskim odredbama, potrošačem se smatra i fizička osoba koja ima obveze iz djelatnosti koju je obavljala kao obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama ZPDOH, ili obveznik poreza na dobit prema odredbama ZPDOB, ako više nije obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti odnosno poreza na dobit⁷.

1 Nar. nov., br. 100/15, 67/18 i 36/22.

2 Nar. nov., br. 2/16 i 1/19.

3 Nar. nov., br. 57/22 i 88/22-ispisak.

4 Čl. 4. st. 2. Zakona.

5 Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22 i 114/23.

6 Nar. nov., br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22 i 114/23.

7 Čl. 4. st. 5. Zakona.

Primjer – Zahtjev potrošača za provedbu izvansudskog postupka

Obrazac 1.

FINA Podružnica Zagreb
(naziv savjetovališta)Ul. Grada Vukovara 70
(adresa savjetovališta)**ZAHTEJEV POTROŠAČA ZA PROVEDBU
IZVANSUDSKOG POSTUPKA**

Na temelju članka 12. Zakona o stečaju potrošača podnosi se zahtjev za provedbu izvansudskog postupka nad potrošačem:

1) Fizičkom osobom:

Ime i prezime	Iva Ivin
OIB	2222222222
Adresa prebivališta / boravišta	Novakova 101, 10000 Zagreb
Kontakt podaci (telefon, e-mail, telefaks)	tel. +385 2 2222222

2) Fizičkom osobom koja je obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama Zakona o porezu na dohodak ili poreza na dobit prema odredbama Zakona o porezu na dobit:

Ime i prezime	–
OIB	–
Adresa prebivališta / boravišta	–
Adresa sjedišta i poslovna adresa	–
Naziv djelatnosti	–
Kontakt podaci (telefon, e-mail, telefaks)	–
Ukupan broj vjerovnika:	–
Iznos obveza iz obavljanja djelatnosti	–
Da li postoje obveze iz radnih odnosa koje proizlaze iz obavljanja djelatnosti	DA / NE
Da li je pokrenut predstečajni ili stečajni postupak	DA / NE

Prilozi

Uz zahtjev za provedbu izvansudskog sporazuma dostavlja se:

1) Dokaz o nesposobnosti za plaćanje (npr. računi odnosno druge isprave iz kojih proizlazi da potrošač najmanje 90 dana uzastopno ne može ispuniti jednu ili više dospjelih novčanih obveza u ukupnom iznosu većem od 30.000,00 kn)

Potvrda FINA-e od 23.10.2023.

2) Popis imovine i obveza

3) Dokaz o plaćenom predujmu u iznosu od 300,00 kn za troškove izvansudskog postupka, odnosno rješenje o odobrenju besplatnoj pravnoj pomoći.

U Zagrebu, dana 30.10.2023.

Iva Ivin

Ime i prezime podnositelja zahtjeva

Potpis podnositelja zahtjeva

Napomena: potrošač je uz zahtjev za provedbu izvansudskog sporazuma dužan priložiti popis imovine i obveza na propisanom obrascu.

3. Pravne posljedice otvaranja postupka stečaja potrošača**ističemo...**

Sukladno čl. 53. Zakona, sud donosi rješenje o otvaranju postupka stečaja potrošača ako utvrdi postojanje stečajnoga razloga i ako na pripremnom ročištu nije prihvaćen plan ispunjenja obveza.

U slučaju da nije održano pripremno ročište, sud može održati ročište radi rasprave o uvjetima za otvaranje postupka stečaja potrošača.

3.1. Dostava rješenja o otvaranju postupka stečaja potrošača Rješenje o otvaranju postupka stečaja potrošača sud će dostaviti⁸:

- potrošaču;
- pravnim osobama koje za potrošača obavljaju poslove platnoga prometa;
- ispostavi porezne uprave prema prebivalištu potrošača;
- nadležnom državnom odvjetništvu i;
- tijelima koja vode javne knjige, registre, upisnike i očevidnike u kojima je potrošač upisan kao nositelj nekoga prava.

Tijela koja vode javne knjige, registre, upisnike i očevidnike u kojima je potrošač upisan kao nositelj nekoga prava, dužna su po službenoj dužnosti na temelju dostavljenoga rješenja zabilježiti otvaranje postupka stečaja potrošača.

3.2. Vrijeme nastupanja pravnih posljedica**ističemo...**Pravne posljedice otvaranja postupka stečaja potrošača nastupaju trenutkom objave rješenja o otvaranju postupka stečaja potrošača na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova⁹.

U slučaju da rješenje o otvaranju postupka stečaja potrošača u povodu žalbe bude ukinuto, a u ponovnom postupku stečaj nad potrošačem bude opet otvoren, smatrat će se da su pravne posljedice otvaranja postupka nastupile od trenutka objave prvog rješenja o otvaranju postupka stečaja potrošača na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova.

8 Čl. 56. st. 1. Zakona.

9 Čl. 57. st. 1. Zakona.

3.3. Slučajevi u kojima se otvoreni postupak stečajna potrošača ne provodi

ističemo...

Sukladno čl. 58. Zakona, ako sud temeljem isprava koje se nalaze u sudskom spisu stekne uvjerenje da imovina potrošača koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka, ili je neznatne vrijednosti, rješenjem će pozvati osobe koje imaju pravni interes za provedbom postupka stečajna potrošača da u roku od 15 dana od dana objave tog poziva na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova uplate predujam za namirenje troškova postupka.

U slučaju da ove osobe u zakonskom roku ne predujme traženi iznos, sud će donijeti rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka te istodobno imenovati povjerenika i odrediti razdoblje provjere ponašanja u trajanju od pet godina.

Povjerenik će nakon zaključenja postupka stečajna potrošača, u ime i za račun potrošača unovčiti imovinu potrošača koja ulazi u stečajnu masu i prikupljenim sredstvima namiriti nastale troškove postupka. O obavljenim radnjama povjerenik je dužan podnositi izvješća sudu, a kada je to potrebno, povjerenik će na temelju rješenja o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka otvoriti poseban račun na koji se na odgovarajući način primjenjuju odredbe čl. 42. st. 2.-5. Zakona. Ako se ispune pretpostavke za nastavljavanje postupka stečajna potrošača radi naknadne diobe, na odgovarajući način će se primijeniti odredbe o nastavljavanju postupka radi naknadne diobe iz Stečajnog zakona¹⁰ (u nastavku teksta: SZ).

U tom slučaju, sud će rješenjem o nastavljavanju postupka stečajna potrošača pozvati vjerovnike da u roku od 60 dana od objave tog rješenja na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova prijave svoje tražbine povjereniku te će zakazati ispitno ročište na kojem će se ispitati prijavljene tražbine te istodobno i izvještajno ročište koje će spojiti s ispitnim ročištem. Na odgovarajući će se način u tom slučaju primijeniti odredbe o unovčenju imovine dužnika i namirenju vjerovnika iz SZ-a.

3.4. Slučajevi u kojima se otvoreni postupak stečajna potrošača provodi

Zakonom je u čl. 59. određeno kako u slučaju ako sud stekne uvjerenje da su ispunjene pretpostavke za otvaranje postupka stečajna potrošača, ako Zakonom nije drukčije određeno, na odgovarajući će se način primjenjuju odredbe SZ-a o:

- stečajnim, izlučnim i različnim vjerovnicima;
- vjerovnicima stečajne mase;
- pravnim posljedicama otvaranja stečajnoga postupka;
- unovčenju stečajne mase i unovčenju predmeta na kojima postoji različno pravo I;
- namirenju stečajnih vjerovnika, osim odredbi o obustavi stečajnog postupka.

U postupku stečajna potrošača stečajni vjerovnici se prema svojim tražbinama razvrstavaju u viši ili niži ispladni red. Tražbine nižeg ispladnog reda namiruju se prema redoslijedu propisanom zakonom kojim se uređuje stečajni postupak.

¹⁰ Nar. nov., br. 71/15, 104/17 i 36/22.

3.5. Obveze po osnovi zakonske obveze na uzdržavanje

ističemo...

Za vrijeme trajanja stečajnog postupka i u razdoblju provjere ponašanja, obveze po osnovi zakonske obveze na uzdržavanje povjerenik će ispunjavati prema redoslijedu po kojem se ispunjavaju ostale obveze stečajne mase, bez obzira na to kada je zakonska obveza na uzdržavanje nastala odnosno kada je utvrđena¹¹.

Zakonska obveza na uzdržavanje maloljetnog djeteta isplaćuje se mjesečno iz nasljedstva, ili zapisa koje potrošač stekne nakon otvaranja stečajnog postupka potrošača odnosno iz novčanih primanja potrošača, i to do iznosa utvrđenog sudskom odlukom kojom je određeno uzdržavanje ili sporazumom o uzdržavanju, ali najviše do jedne četvrtine prosječne netoplaće u RH, koju je dužan utvrditi i objaviti Državni zavod za statistiku sukladno odredbama Ovršnog zakona¹², a zakonska obveza na uzdržavanje drugih osoba isplaćuje se najviše do jedne šestine prosječne netoplaće u RH. Na prijedlog potrošača ili vjerovnika tražbine po osnovi zakonske obveze na uzdržavanje sud može mjesečni iznos zakonskog uzdržavanja utvrditi u većem ili manjem iznosu.

3.6. Smrt potrošača

ističemo...

Sukladno čl. 59.b Zakona, ako potrošač umre nakon donošenja rješenja o otvaranju postupka stečajna potrošača u slučajevima u kojima se otvoreni postupak stečajna potrošača provodi, stečajni postupak se nastavlja voditi nad stečajnom masom.

U ime i za račun stečajne mase mogu se voditi sporovi ako Zakonom, ili SZ-om nije drukčije određeno, a stečajna masa može biti nositelj prava vlasništva i drugih stvarnih prava. U slučaju smrti potrošača, u rješenju o zaključenju postupka stečajna potrošača sud će odrediti da se eventualni ostatak stečajne mase prenese u ostavinsku masu iza pokojnog potrošača. Ako potrošač umre prije donošenja rješenja o otvaranju postupka stečajna potrošača, stečajni postupak će se obustaviti, a ako umre u razdoblju provjere ponašanja, povjerenik je dužan raspodijeliti potrošačevu imovinu u skladu sa završnim diobnim popisom.

4. Zaključak

Stečaj potrošača je kranja mjera koja se poduzima u slučaju nesposobnosti potrošača za plaćanje. Na žalost u praksi nisu rijetki postupci stečajna potrošača te je stoga nužno da sami potrošači budu upoznati sa preduvjetima i pravnim posljedicama otvaranja postupka stečajna nad njihovom imovinom. Odredbe Zakona imaju socijalni, a ne kazneni karakter, budući je cilj zakonskih pravila o stečaju potrošača oslobođenje potrošača kao dužnika od obveza koje preostaju nakon unovčenja i raspodjele njegove imovine vjerovnicima.

¹¹ Čl. 59.a st. 1. Zakona.

¹² Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14, 55/16 -Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 73/17, 131/20 i 114/22.

